

З урахуванням наведеного слід прийти до висновку, що дотримання принципу добросовісності учасниками правовідносин неспроможності відіграє важливу роль у досягненні мети забезпечення справедливого балансу інтересів боржника та кредиторів. Добросовісне користування своїми правами та виконання покладених законом обов'язків учасниками цих правовідносин створює умови для використання процедур банкрутства для відновлення платоспроможності боржника та справедливого задоволення вимог кредиторів.

Список використаних джерел

1. Кот О. О. Добросовісність як принцип здійснення цивільних прав. Добросовісність : доктрина & судова практика : зб. ст. за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. Харків: ЕКУС, 2021. С. 86 – 96.
2. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII із змін/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> (дата звернення 15.03.2025).
3. Вечірко Ігор Умови відкриття провадження у справі про банкрутство згідно з нормами Кодексу України з процедур банкрутства. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. Збірка наук статей. За заг. ред. д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. К.: Алерта, 2019. С. 15 – 25.
4. Дутка В. В. Зловживання правами у справі про банкрутство. Дис. канд. юрид. наук. за спец. 12.00.04. Донецький державний університет внутрішніх справ. Маріуполь, 2021.
5. Погребняк В. Я. Особливості провадження у справах про неплатоспроможність фізичних осіб: судді ВС проаналізували назрілу проблематику. 1 листопада 2024 р. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/prescentr/news/1695130/>

Вишнівський Михайло Васильович
здобувач наукового ступеня доктор філософії
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

ДЕРЖАВНІ ПРОЦЕСИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЙНИМ РИЗИКАМ У СФЕРІ БУДІВНИЦТВА

В сучасних умовах будівництво належить до тих сфер національної економіки, що зазнають найбільших втрат унаслідок фактичного призупинення надходження інвестиційних проєктів до України через надвисокі інвестиційні ризики [3]. Галузь характеризується значною кількістю різноманітних корупційних ризиків, виникнення та існування яких зумовлене недосконалістю чинного законодавчого регулювання, що поєднане з відсутністю ефективної реалізації державних заходів з мінімізації

корупційних проявів. Зокрема, затверджені норми, які здійснюють регулювання містобудівної діяльності, встановлюються понад десятком законів, положення яких є досить часто суперечливими, що створює відповідні колізії правозастосування, або ж навпаки – прийняті правила поведінки є недостатньо визначеними [4].

Наявність корупційних ризиків не дозволяє будівельній сфері розвиватися на конкурентоспроможному рівні та в повній мірі використовувати державою економічні та правові методи регулювання [1]. Також існування корупційних схем на всіх етапах будівельного процесу (від отримання дозволів до введення об'єктів в експлуатацію) є однією з найбільших загроз для економічного розвитку держави, оскільки веде до неефективного використання бюджетних коштів, затримки будівельних проєктів, зниження довіри до державних органів.

У затвердженій Антикорупційній стратегії на 2021 – 2025 роки передбачається, що одним із напрямів подолання корупційних ризиків у будівельній сфері є створення доступних законних способів задоволення потреб фізичних і юридичних осіб, які створюють передумови впровадження електронних сервісів, підвищення рівня прозорості та підзвітності процесів у будівництві, що стосуються взаємодії держави з населенням і бізнесом, а також проведення необхідних інформаційно-просвітницьких кампаній, спрямованих на підвищення обізнаності про наявність електронних сервісів, спрощення дозвільних процедур тощо [5]. Використання сучасних інформаційних систем і технологій у державних процесах управління різними галузями, зокрема будівельною, допомагає бізнесу підвищити ефективність, сприяє прозорості ринку і зменшенню корупційних проявів, збільшенню довіри між бізнесом і державою, а також зростанню кількості відповідальних учасників ринку [2].

Відтак, наразі електронна система Prozorro дозволяє здійснювати відкриті тендери та знижує виникнення корупційних ризиків під час здійснення державних закупівель. Електронні реєстри дозвільних документів сприяють прозорості процесу видачі дозволів на будівництво та зменшують можливості для різного роду маніпуляцій. Здійснюється процес автоматизації державних перевірок та моніторингу ризиків через запровадження цифрових рішень у державний контроль і регулювання.

Для вдосконалення антикорупційних заходів потрібно здійснити посилення відповідальності за корупційні правопорушення у сфері будівництва, зокрема шляхом збільшення штрафів та накладання кримінальних санкцій, а також запровадження ефективних механізмів незалежного контролю за будівельними тендерами і проведення незалежних аудитів використання бюджетних коштів. Далі підвищувати рівень цифровізації дозвільних процедур для мінімізації людського фактору та зменшення корупційних ризиків.

Паралельно необхідно сприяти розвитку громадського контролю, здійснюючи залучення громадських організацій та незалежних експертів до моніторингу будівельних проєктів. Забезпечувати запровадження механізмів

“гарячих ліній” для повідомлення про можливі корупційні випадки та здійснення ефективного і оперативного реагування на них.

Враховуючи євроінтеграційні процеси, потребує посилення напрямів міжнародного співробітництва на основі обміну досвідом з іншими країнами щодо ефективних методів боротьби з корупцією у будівельній галузі, а також використання напрацьованих рекомендацій міжнародних організацій для вдосконалення національної антикорупційної політики.

Таким чином, наявність корупційних проявів у сфері будівництва залишається однією з ключових загроз економічній стабільності держави. Корупція спричиняє фінансові втрати, гальмує розвиток інфраструктури та знижує довіру суспільства до державних органів управління. Вдосконалення антикорупційних інструментів, підвищення рівня цифровізації процесів, залучення громадянського суспільства та міжнародних партнерів дозволить значно знизити рівень корупції та підвищити ефективність державного управління у сфері будівництва.

Список використаних джерел

1. Климчук О. В. Принципи формування енергетичної політики України на засадах конкурентоспроможності в умовах економічного розвитку. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. Вип. № 7 (11). С. 64 – 73.

2. Климчук О. В. Сучасні аспекти використання інформаційних систем і технологій в управлінні. *Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи: зб. тез доповідей II Міжн. науково-практичної конференції*. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. С. 170 – 171.

3. Климчук О.В. Управління економічною системою України у воєнний період. *Менеджмент в умовах війни: збірник матеріалів круглого столу*. Вінниця, 2023. С. 6 – 10.

4. Корупційні ризики в системі контролю за розробкою і затвердженням містобудівної документації. Стратегічний аналіз корупційних ризиків. Національне агентство з питань запобігання корупції. 2021. 29 с. URL: https://nazk.gov.ua/wp-content/uploads/2021/08/MistoBuDok_A4-18-1.pdf.

5. Про засади державної антикорупційної політики на 2021-2025 роки: Закон України від 20.06.2022 № 2322-IX: станом на 10 липня 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2322-20#Text>.